

**Sprawozdanie z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami miasta
Starogard Gdański na lata 2009-2012” za okres 2011-2012
(do końca czerwca 2012)**

Wprowadzenie

Uchwałą nr XXXIII/300/2008 z dnia 26 listopada 2008 r. Rada Miasta Starogard Gdański przyjęła obowiązujący na okres 4 lat „Program Opieki nad Zabytkami miasta Starogard Gdański na lata 2009-2012”.

Podstawowe założenia „Programu Opieki nad Zabytkami miasta Starogard Gdański na lata 2009-2012”:

Priorytetem Programu jest:

„Zachowanie, utrwalenie, podkreślenie tożsamości miasta oraz aktywizacja obywatelska, społeczna i zawodowa mieszkańców.”

Cele główne Programu:

1. Realizacja zadań własnych gminy w zakresie opieki nad zabytkami.
2. Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.
3. Utrwalenie wartości dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców i promocja środowiska kulturowego.
4. Wspieranie aktywności lokalnej społeczności w działaniach na rzecz ochrony środowiska kulturowego.
5. Tworzenie miejsc pracy związanych z działaniami na rzecz ochrony środowiska kulturowego.

Dla realizacji celów głównych Programu przewidziano prowadzenie działań w dwóch podstawowych grupach:

Grupa I – działania z zakresu edukacji, promocji i informacji

Cele działań w pierwszej grupie:

- promocja wartości kulturowych miasta,
- wzmocnienie i utrwalenie wizerunku Starogardu Gdańskiego jako miasta zabytkowego o bogatej historii,

- przygotowanie społeczności lokalnej do aktywnego partnerstwa w realizacji programu Opieki nad Zabytkami, Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta oraz zadań, zasad i konieczności prowadzenia ochrony środowiska kulturowego.
- poznanie zadań i zasad prowadzenia prac konserwatorskich zgodnie ze „sztuką.” i na profesjonalnym poziomie. Przygotowanie świadomego i aktywnego partnera tych działań.

Grupa II – działania inwestycyjne

Cele działań w drugiej grupie:

- fizyczna ochrona substancji zabytkowej,
- zdobycie doświadczeń,
- wypracowanie wzorca i modelu współpracy,
- wskazanie na gospodarczą rolę zabytku – stymulującego rozwój gospodarczy,
- wskazanie działań powodujących tworzenie miejsc pracy, poprawę jakości przestrzeni publicznych, warunków i jakości życia oraz wpływu tych działań na kształtowanie (w powszechnym odbiorze) wizerunku miasta i na jego promocję.

Realizacja Programu w latach 2011-2012

Grupa I – działania z zakresu edukacji, promocji i informacji

Gminna Ewidencja Zabytków

Zgodnie z art. 21 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.03.162.1568 ze zm.), ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

W lutym 2011 roku, zgodnie z brzmieniem art. 7 ustawy z dnia 18.03.2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U.03.162.1568), PWKZ w Gdańsku przekazał gminie wykazy zabytków określone jako: „Zabytki nieruchome wpisane do rejestru”, „Dawna wojewódzka ewidencja zabytków” oraz „Wyciąg z wykazu wojewódzkiej ewidencji zabytków”. Ze względu na konieczność weryfikacji części zapisów w w/w wykazach i przeprowadzone w tym celu konsultacje, ostateczna wersja wymienionych wykazów została przekazana gminie w maju 2011 roku.

Od początku 2012 roku prowadzone są prace nad opracowaniem i wdrożeniem Geoportalu Miejskiego pozwalającego m.in. na łatwiejszy niż do tej pory, publiczny dostęp do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Wydawnictwa i publikacje:

Dla spopularyzowania i utrwalenia w świadomości mieszkańców wizerunku miasta zabytkowego Program przewiduje między innymi współfinansowanie, finansowanie różnego typu publikacji promujących miasto. W omawianym okresie ukazało się szereg publikacji o różnym charakterze. Można tu wymienić między innymi:

- plan miasta na podkładzie geodezyjnym w którym wykorzystano fotografie niektórych starogardzkich zabytków – 500 szt. (czerwiec/lipiec 2012),
- Księga pamiątkowa III Kongresu Kociewskiego - nakład 300 sztuk – edycja czerwiec 2011. W publikacji przedstawiono przebieg Kongresu oraz realizację uchwał programowych podjętych w czasie jego obrad w dniach 20-22.10 2005 roku,
- II wydanie Wilkierza miasta Starogard Gdański w formie drukowanej. Publikacja została zilustrowana elementami fresku „Sąd Ostateczny” znajdującego się w Kościele farnym pw. św. Mateusza w Starogardzie Gdańskim – nakład 500 sztuk, edycja kwiecień 2011,
- Roczniki Muzealne „Rydwan” 6/2011 i 7/2012 – wydawnictwo Muzeum Ziemi Kociewskiej dotyczące szeroko rozumianej historii miasta i jego mieszkańców,
- w chwili obecnej przygotowywane jest wydanie publikacji o Starogardzie Gdańskim, w której znajdą się rozszerzone informacje na temat miejsc rekreacyjno sportowych, zabytków, miejsc hotelowych i gastronomicznych oraz najciekawszych imprez cyklicznych realizowanych w mieście Starogard Gdański,
- w chwili obecnej realizowany jest dofinansowany przez Gminę Miejską projekt Stowarzyszenia „Nasz Starogard”, pod nazwą „Starogardzka Kronika filmowa”. Projekt polega na pozyskaniu od różnych osób i instytucji materiałów filmowych z ostatnich 50 lat, na których znajdują się informacje dotyczące miasta i jego mieszkańców. Zebrane materiały zostaną zdigitalizowane i udostępnione w internecie. Najciekawsze materiały zostaną w postaci płyty DVD (500 szt.) dołączone do publikacji „Starogardzki Ratusz” (termin realizacji – 2012 r.)

Wystawy, konkursy, koncerty, festyny:

- Święto Kawalerii 2 Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich – festyn nawiązujący do tradycji obchodów święta pułkowego 2 Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich. Współcześnie organizowany rokrocznie przez Stowarzyszenie Szwadron Kawalerii im. 2 Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich i współfinansowany przez Gminę Miejską,

- W ramach realizacji projektu „Starogard w fotografii” zorganizowane zostały i przeprowadzone warsztaty – plenerowych sesji fotograficznych (luty 2012). Efektem prac są zdjęcia zebrane od uczestników warsztatów na potrzeby edycji albumu o Stargardzie Gdańskim,
- Konkurs Publicystyczny im. Edmunda Falkowskiego adresowany do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz konkurs na najlepszą pracę magisterską i licencjacką. Konkursy organizuje corocznie Towarzystwo Miłośników Ziemi Kociewskiej. W 2011 roku wpłynęło: na konkurs im. Edmunda Falkowskiego łącznie 51 prac, na konkurs na najlepszą pracę magisterską i licencjacką 4 prace związane ze Starogardem i regionem kociewskim,
- Przy współpracy z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Starogardzie Gdańskim stworzono w hotelu „Rekord” kącik pamięci o Kazimierzu Deyny z możliwością zakupu pamiątek o piłkarzu,
- „O niepodległość, całość, i wolność Ojczyzny naszej! Prosimy Cię Panie.” - wystawa prezentowana w Muzeum Ziemi Kociewskiej (2011),
- „W kręgu kultury żydowskiej” - prezentacja ludzi i kultury zakorzenionej przez wieki w Starogardzie, koegzystującej z powodzeniem w społeczności wielowyznaniowej. Wystawa prezentowana w Muzeum Ziemi Kociewskiej (2012),
- „Mój region Kociewie” - międzyszkolny konkurs organizowany od 2012 roku przez PSP Nr 3 dla uczniów szkół podstawowych.

Edukacja

- Lekcje muzealne w Muzeum Ziemi Kociewskiej – zajęcia tematyczne zapoznające młodzież szkolną z historią i kulturą naszego miasta i regionu. W 2011 r. przeprowadzono 90 lekcji (1900 uczestników), w 2012 r. (styczeń – czerwiec) – 13 lekcji (503 uczestników). Zarówno zbiory muzealne jak i będący własnością muzeum księgozbiór stanowią bazę danych o historii Starogardu, udostępnianą osobom chętnym do poznania dziejów naszego miasta,
- W okresie 2011- 2012 prowadzono prace nad budową ścieżki turystyczno – edukacyjną śladami Kazimierza Deyny. W skład ścieżki włączono 5 punktów na terenie miasta związanych z K. Deyną. Wykonano wideoklip upamiętniający postać piłkarza, zainstalowano postać Deyny na trybunie stadionu jego imienia. Otwarcie

ścieżki nastąpiło w dniu 9.05.2012 roku wraz z otwarciem zmodernizowanego stadionu miejskiego im. K. Deyny,

- Archiwum Kociewskie jako punkt informacyjny dla osób piszących prace licencjackie, magisterskie i inne oraz zainteresowanych regionem – w 2011 roku z Archiwum skorzystały grupy zorganizowane (11 grup klasowych) oraz osoby prywatne.

System Informacji Miejskiej

W roku 2011 rozbudowany został System Informacji Miejskiej. W ramach rozbudowy na terenie miasta zostało zawieszonych kolejnych 11 tablic z 35 wizytówkami ciekawych miejsc oraz atrakcji w mieście. Wizytówki swoją tematyką obejmują miejsca rekreacyjne i sportowe, restauracyjne, hotelowe oraz zabytkowe. Na każdej z tablic znajduje się 12 wizytówek prezentujących i opisujących zabytkowe miejsca w mieście. Każda z wizytówek została wydana w ilości 1000 sztuk. W okresie 2011- 2012 wyemitowano 3 edycje wizytówek. W chwili obecnej na terenie miasta znajdują się 23 tablice (12 x 25 wizytówek, 11 x 35 wizytówek).

Grupa II – działania inwestycyjne

Lapidarium przy ul. Owidzkiej

W maju 2012 zrealizowano częściowo projekt budowy lapidarium na terenie poewangelickiego cmentarza przy ul. Owidzkiej. Zakres prac obejmował m.in. wykonanie: podbudowy pod płyty nagrobne na której zostaną umieszczone ocalałe płyty nagrobne, prac przy pozostałościach grobowca, fundamentu pod tablice pamiątkowe w części centralnej lapidarium, prac drogowych (ścieżka, schody, plac wypoczynkowy), zieleni.

Na terenie lapidarium umieszczono tablice upamiętniające: mieszkańców Starogardu wyznania ewangelicko-augsburskiego spoczywających na miejskich cmentarzach oraz pochowanych w Starogardzie w 1945 roku uciekinierów z Prus Wschodnich.

Muzeum Ziemi Kociewskiej

5 marca 2012 roku, funkcjonariusze Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Starogardzie Gd. przeprowadzili kontrolę wszystkich budynków Muzeum, sprawdzającą ich stan utrzymania i użytkowania.

Opracował : Leszek Krzykowski,

Wydział Planowania i Urbanistyki Urzędu Miasta Starogard Gdański